

Formidlingskonsortium

VIDEN I SPIL

Forord

Det er en målsætning, at 95 % af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Skal det lade sig gøre at nå målet, kræver det en mangesidet indsats i fællesskab. Det er en stor politisk og faglig udfordring for folkeskolen. I "Fælles viden – fælles handling" var folkeskolens parter enige om, at forskning kan bidrage positivt til at forbedre skolens undervisning. Parterne stillede i den anledning forslag om at danne et konsortium mellem folkeskolens parter, forskningsinstitutioner og professionshøjskoler, så viden fra forskning om undervisning og læring bliver hjulpet på vej ind i skolens praksis. Der er brug for et paradigmeskifte fra "synsning" til viden i skolens praksis og som grundlag for politiske beslutninger. Relevant og perspektivrig viden fra forskning og undersøgelser skal bringes i spil med fælles praksis og erfaring. Det betyder, at ledere, lærere og pædagoger i fællesskab analyserer og anvender viden til at løse skolens udfordringer. Det kræver åbenhed og nytænkning i folkeskolen, grunduddannelse, efteruddannelse og forskning.

Der er fornyet fokus på folkeskolen og elevernes læring. Derfor skal skolens parter tage ansvar for, at relevant og vigtig viden fra forskning og undersøgelser bliver en dominerende drivkraft i skolens praksis. Og viden fra praksis skal blive en større del af forskningsinstitutionernes og professionshøjskolernes fokus. Opgaven bliver at skabe en kultur, hvor systematisk anvendelse og udveksling af viden bliver et selvfølgeligt grundlag i arbejdet med at forbedre folkeskolen.

Politikerne i Folketinget og kommunerne har ansvar for at lede udviklingen i den retning sammen med praktikere, formidlere og forskere. Et formidlingskonsortium, hvor kommuner/skoler, professionshøjskoler og forskningsinstitutioner samarbejder, kan tage ansvar for at få viden i spil. Konsortiet består af KL, Danmarks Lærerforening, BUPL, Børne- og Kultur-chefforeningen, Skolelederforeningen, Skole og Forældre, Rektorkollegiet/professionshøjskolerne, DPU, SFI, AKF, Dansk Clearinghouse og EVA. I foråret 2010 har disse parter drøftet, hvordan et ligeværdigt, systematisk og forpligtende samarbejde konkret kan foregå.

Konklusioner fra drøftelserne

Parterne har fået fælles viden om formidling og forskning og et indtryk af de udfordringer, som folkeskolens praksis har i forhold til at analysere og anvende viden fra forskning og undersøgelser til at forbedre praksis. Drøftelserne pegede på fem ligeværdige og særligt tydelige opmærksomhedsfelter:

1. Viden skal omsættes i praksis
2. Viden skal efterspørges
3. Praksis og forskning skal ske i samspil
4. Viden skal anvendes strategisk
5. Videnbaseret efteruddannelse skal ske i skolens praksis.

Parterne tager fælles ansvar for at bringe udfordringerne fra de fem opmærksomhedsfelter ind i eget arbejde. Samtidig er det klart, at rækken af udfordringer ikke er udtømmende.

1. Viden skal omsættes i praksis

Forskning viser, at forskningsresultater kun anvendes i ringe grad. Ofte bliver de anvendt instrumentelt og symbolsk. Implementering af forskningsviden er ikke en dominerende drivkraft i skolens praksis. Andre dynamikker dominerer. Derfor er det ikke kun et spørgsmål om at formidle – men om at skabe en videnbaseret kultur. Det handler ikke om at få viden til at sive ned, men om at viden cirkuleres og rekonstrueres i ny praksis. Viden skal sættes i spil mellem uddannelse, praksis og forskning. Det handler om at gøre det analytiske og strategiske arbejde til en dominerende del af skolens virksomhed, når viden skal omsættes i praksis.

Parterne vil arbejde for:

- At forskning om børn og unges læring bliver anvendt i praksis
- At kommuner/skoler har som mål at anvende viden fra forskning som led i at forbedre børn og unges læring og trivsel
- At kommuner/skoler etablerer miljøer, der støtter en kontinuerlig refleksion om anvendelse af viden fra forskning og undersøgelser om børn og unges læring, herunder hvilken rolle ledere, medarbejdere og forældre har i forhold til at bringe viden i spil i praksis
- At professionshøjskolernes uddannere arbejder sammen med kommuner/skoler om at bringe viden i spil gennem analyse, strategiske valg og gennem udviklings- og forskningsprojekter på skolerne med udgangspunkt i ledere, lærere og pædagogers viden.

2. Viden skal efterspørges

Parternes drøftelser viser, at alle forskningsinstitutioner og politiske og faglige organisationer formidler ny viden, som er baseret på forskning, undersøgelser og holdninger. Dertil kommer, at der findes et stort antal videnportaler og hjemmesider. Men tilsyneladende er efterspørgslen lille, og for få kommuner/skoler tager ansvar for at prioritere i og gøre det muligt at dele viden. Parterne konstaterer, at det er svært for kommuner/skoler at skabe rum og nysgerrighed efter viden fra forskning.

Parterne vil arbejde for:

- At kommuner/skoler efterspørger eksisterende viden fra forskning og undersøgelser
- At kommuner/skoler efterspørger og anvender de nyuddannede læreres viden
- At viden fra forskning og undersøgelser om børn og unges læring prioriteres
- At kommuner/skoler skaber incitament til, at ledere, lærere, pædagoger efterspørger og producerer viden.

3. Praxis og forskning skal ske i samspil

Fra forskningens side bliver der peget på, at det er vigtigt, at forskningsresultater har videnskabelig nyhedsværdi. Det handler også om, at der er brug for at løse et problem i praksis. Forskningen ønsker at vække nysgerrighed med sine resultater. Derfor skal ny viden have relevans for praksis og ikke blot være krøller på et kendt resultat. Det er vigtigt, at forskningen tænker formidling og implementering ind fra starten. På den anden side skal kommuner/skoler i højere grad end i dag have indflydelse på og formulere begrundede behov for faglig og pædagogisk forskning. Dertil kommer, at kommuner/skoler skal kunne ønske forskning, som løbende følger og konkluderer på større projekter. Det er afgørende, at projekter designes i fællesskab med forskernes deltagelse for at sikre, at de bidrager til ny viden.

Parterne vil arbejde for:

- At kommuner og skoler tydeliggør behov for ny forskning
- At forskningsinstitutioner og professionshøjskoler melder ud, hvordan kommuner og skoler kan få indfriet deres behov for ny forskning
- At forskningsinstitutioner og professionshøjskoler prioriterer forskning i børn og unges læring, lærerkompetencer og effekt af anvendelsen af viden fra forskning
- At evidensproduktion og reviews målrettes og prioriteres efter kommuner og skolars behov
- At forskere får lettere adgang til at forske i praksis og få ideer til ny forskning fra praksis
- At forskningsinstitutioner og professionshøjskoler er i dialog med kommuner/skoler om at iværksætte ny forskning.

4. Viden skal anvendes strategisk

Lærere og pædagoger træffer dagligt en række valg, der har betydning for børn og unges læring og trivsel. Det er vigtigt, at disse valg træffes på et kvalificeret grundlag. Parterne har konstateret, at det i dag ofte er op til den enkelte lærer/pædagog at opsøge og anvende viden til udvikling af praksis. Der er brug for, at viden bliver sat i spil i en mere strategisk dialog i arenaer mellem politikere, ledere og lærere/pædagoger. I den dialog er der brug for, at den væsentligste viden fra forskning og undersøgelser er umiddelbart tilgængelig, fx som i "Fælles viden – fælles handling". Men der er også brug for målrettet, uddybende formidling til ledere i forvaltning og skoler, resourcepersoner og lærere/pædagoger. Ressourcepersoner, klynger af skoler, konsulentnetværk mv. bør samarbejde mere på tværs om at udveksle og etablere ny viden.

Parterne vil arbejde for:

- At forvaltningen og skolens ledelse anvender ressourcepersoner, fx læse-, akt- og it-vejledere strategisk
- At formidling af forskning og undersøgelser tilpasses folkeskolens forskellige arenaer, fx politikere, forvaltning, ledere, ressourcepersoner, lærere og pædagoger
- At forskningsinstitutioner, professionshøjskoler og kommuner /skoler etablerer netværk om at bringe viden i spil i praksis
- At kommuner/skoler samarbejder på tværs om at udveksle og etablere ny viden i klynger af skoler
- At ledere, lærere og pædagoger anvender muligheder for at igangsætte udviklingsprojekter.

5. Videnbaseret efteruddannelse skal ske i skolens praksis

Professionshøjskolernes efteruddannelse er ofte tilrettelagt som kursusvirksomhed, hvor enkeltlærere/-pædagoger får kompetenceudvikling. Det er sjældent et udtrykkeligt krav fra kommuner/skoler, at viden fra forskning inddrages i efteruddannelsen. Fremover skal der mere fokus på dette. Derudover er der brug for, at kompetenceudvikling foregår i og på tværs af kommuner/skoler. Kompetenceudvikling bør være systematisk og eksemplarisk i forhold til at anvende viden fra forskning. Forskere og professionshøjskolernes uddannere arbejder sammen med kommuner/skoler om at analysere viden, om hvordan undervisningen virker, foretage strategiske valg og gennemføre ændringer i praksis.

Parterne vil arbejde for:

- At forskningsinstitutioner og professionshøjskoler samarbejder om, at ny viden fra forskning og undersøgelser nyttiggøres i uddannelse og efteruddannelse
- At professionshøjskoler udbygger deres videnportal (UC-Viden/PURE-systemet), så kommuner og skoler kan bestille uddannere med sælig viden fra forskning om børn og unges læring og trivsel
- At lærer- og pædagoguddannelse baseres på forskning samt analyse og strategi heraf
- At undervisere på professionshøjskolerne kompetenceudvikles til at analysere og inddrage forskning i uddannelse og efteruddannelse
- At forskningsinstitutioner og professionshøjskoler tilbyder, og kommuner og skoler efterspørger kompetenceudvikling med forskning og aktionslæring.

Formidlingskonsortium - viden i spil

Parterne kan håndtere de fem opmærksomhedsfelter hver for sig i eget arbejde som beskrevet ovenfor. Formidlingskonsortium – viden i spil kan i et ligeværdigt samarbejde tage ansvar for at komme endnu videre. Parternes drøftelser har tydeliggjort, at den eksisterende forskning om undervisning og læring formidles på mange gode måder, men at den ikke bliver anvendt i tilstrækkelig grad og har indflydelse og effekt på praksis.

Formålet med Formidlingskonsortium – viden i spil er at øge børn og unges læring og trivsel i folkeskolen ved at producere viden på tværs af institutioner – kommuner/skoler, forskning og professionshøjskoler.

Følgende to initiativer kan iværksættes som led i et videre arbejde:

1. Formidlingskonsortiet mødes to gange årligt med henblik på at gøre status, prioritere og formidle særlig interessant ny viden og pege på behov for ny forskning om børn og unges læring i folkeskolen
2. Formidlingskonsortiet handler og tager konkrete initiativer, når der er gjort status, prioriteret særlig interessant ny viden og peget på behov for ny forskning om børn og unges læring i folkeskolen.

Initiativ 1

Formidlingskonsortium – viden i spil

Der dannes et formidlingskonsortium med deltagelse af parterne. Konsortiet kan give sikkerhed for samtidighed, systematik og forpligtende interaktion mellem forskningsinstitutioner, professionshøjskoler, kommuner og professioner. Konsortiet gør status på parternes arbejde som beskrevet under de fem opmærksomhedsfelter og tydeliggør forskellige former for viden og formidling.

Konsortiet mødes to gange årligt og har ansvar for:

- At følge folkeskolens aktuelle udfordringer og udviklingsretning
- At gøre status på interessante forsknings- og efteruddannelsesprojekter i kommuner/skoler, der har bragt viden fra forskning og undersøgelser i spil, og som kan dokumentere effekt på et problemfelt
- At samle og analysere den nyeste forskning og undersøgelser om børn og unges læring, herunder også internationale resultater
- At prioritere og formidle viden fra forskning og undersøgelser til politikere, ledere på forvaltninger og skoler, ressourcepersoner, lærere/pædagoger, herunder pege på relevante eksisterende videnportaler
- At pege på behov for nye reviews fra Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning
- At formidle oversigt over uddannere ved professionshøjskoler og forskningsinstitutioner, som har særlige kompetencer i forhold til særlig interessant viden fra forskning og undersøgelser, så kommuner/skoler kan finde konkret hjælp til et muligt problem

- At pege på behov for ny forskning om børn og unges læring
- At formidle samarbejdet mellem professionshøjskolerne om udbud og fleksibilitet i efteruddannelse i dialog og samarbejde om de problemer, som kommuner/skoler ser som de væsentlige.

Initiativ 2

Formidlingskonsortium – viden i spil i konkrete folkeskoleprojekter

Der dannes et formidlingskonsortium med deltagelse af parterne. Konsortiet kan give sikkerhed for samtidighed, systematik og forpligtende interaktion mellem forskningsinstitutioner, professionshøjskoler, kommuner og professioner. Konsortiet gør status på parternes arbejde som beskrevet under de fem opmærksomhedsfelter og mødes to gange årligt om de initiativer, som er beskrevet under initiativ 1.

I initiativ 2 tager konsortiet derudover ansvar for:

- At igangsætte et eller flere nationale/lokale folkeskoleprojekter, som er eksemplariske, fordi de tager udgangspunkt i analyse af viden fra forskning og/eller undersøgelser. Projekterne skal træffe og begrunde strategiske valg, og de følges af forskere. Projekterne kan give grundlag for ny forskning med udgangspunkt i praksis. Der udarbejdes altid samarbejdsaftaler mellem de parter, der medvirker. Der kan tilknyttes aktionslæring i forbindelse med projekterne
- At der iværksættes tre til fire eksemplariske folkeskoleprojekter, fx om betydningen af lærerfaktorer, om overbygningen i folkeskolen og om den enkelte elevs progression
- At være styregruppe for alle vigtige beslutninger i folkeskoleprojekterne, fx i forhold til forskningsdeltagelse, formidling mv.

Initiativ 2 bør ses i sammenhæng med regeringens opfølgning på statsministerens 360° eftersyn af folkeskolen og må afvente, hvordan det videre arbejde med implementering organiseres og tilrettelægges. Her kunne det være naturligt, at Formidlingskonsortium – viden i spil medvirker.

Økonomi

Parterne i Formidlingskonsortium – viden i spil har ikke haft konkrete drøftelser om økonomi. Der er ingen tvivl om, at parterne kan arbejde videre med de fem opmærksomhedsfelter hver for sig inden for de givne økonomiske rammer. Til gengæld vil det kræve prioritering, hvis parterne beslutter sig for at iværksætte initiativ 1 og/eller 2.

Initiativ 1 vil betyde, at parterne leverer en del arbejdsressourcer. Der vil være brug for, at alle parter medvirker i de foreslåede aktiviteter. Det drejer sig om at prioritere interessant forskning mv. til oversigter, at formidle til forskellige arenaer og samlet pege på behov for ny forskning. Derudover vil der være behov for nye ressourcer til at købe reviews i Dansk Clearinghouse eller til at iværksætte ny forskning.

Initiativ 2 vil betyde de samme arbejdsressourcer som i initiativ 1. Derudover vil det kræve en stor arbejdsindsats og økonomi at initiere folkeskoleprojekterne. Det kan fx dreje sig om planlægning, økonomi og drift.

Formidlingskonsortiet – viden i spil må overveje de økonomiske muligheder fra egenfinansiering, fra nationale puljer, henvendelse til undervisnings- samt videnskabsministeren, eller om konsortiet kan medvirke i forbindelse med det videre arbejde med 360 ° eftersynet af folkeskolen.

Efterord

Parterne i Formidlingskonsortium – viden i spil har i fællesskab ønsket at blive klogere på, om forskning formidles effektivt ind i skolens praksis. Parterne har konstateret, at anvendelse og effekt af viden kan udnyttes bedre i folkeskolen.

Parterne har haft en givende og spændende proces med at drøfte disse forhold. Alle har hver for sig vist ansvar og commitment, som de også gør på hver deres felt i dagligdagen. Der er en fælles opfattelse af, at der er behov for at arbejde videre med de fem opmærksomhedsfelter. Det kan parterne gøre hver for sig, men der kan også arbejdes videre i et dynamisk samvirke om nye initiativer som foreslået.

Spørgsmålene er, om de perspektiver, som arbejdet i Formidlingskonsortium – viden i spil har vist, er vedkommende og aktuelle også på kommunernes andre velfærdsområder? Er de fem opmærksomhedsfelter også gældende for ældre-, dagtilbuds- og det specialiserede socialområde? Er der et generelt behov for at bringe ny viden i spil? Og etablere samarbejde om videnbaserede projekter på kommunernes andre velfærdsområder i et samarbejde mellem professionshøjskoler og forskningsinstitutioner?

Følgende har deltaget i arbejdsgruppen om Formidlingskonsortium – viden i spil:

Rektor Ulla Winther Koch, UC Sjælland
Videncenterleder Andreas Rasch-Christensen,
VIA-UC
Prorektor Chresten Kruchoy, UCC

(Danmarks Lærerforening)
Formand for Skolepolitisk Udvalg Dorte Lange
Afdelingschef Jesper Støier

Centerdirektør for Center for Strategisk
Uddannelsesforskning Niels Egelund
Prodekan for formidling Claus Holm

B U P L

(Forbundet for Pædagoger og Klubfolk)
Faglig sekretær Allan Baumann
Konsulent Peter Engelbrekt Petersen

Direktør Jørgen Søndergaard
Head of SFI Campbell Mette Deding

Næstformand Claus Hjortdal

(Anvendt Kommunal Forskning)
Vicedirektør Hans Hummelgaard
Programleder Jill Mehlbye

Børne- og kulturdirektør Flemming Olsen
Skolechef Anna-Marie Illum

DANSK CLEARINGHOUSE
FOR UDDANNELSESFORSKNING
AARHUS UNIVERSITET

Dansk Clearinghouse, DPU
Direktør, professor Sven Erik Nordenbo

Formand Benedikte Ask Skotte

(Danmarks Evalueringsinstitut)
Direktør Agi Csonka
Områdechef Katja Munch Thorsen

Vicekontorchef Lis Sandberg
Chefkonsulent Dorthe Møller